

Integraal bodembeheer van groot belang'

Iedereen heeft belang bij een gezonde bodem. Toch is het nemen van maatregelen om de bodemkwaliteit op de lange termijn te verbeteren lang niet altijd gemeengoed. Zeker niet als het om huurpercelen gaat, want wie neemt dan het voortouw? Mede hierdoor moet het Bodemkwaliteitsplan in de bloembollensector de weg naar de praktijk nog vinden.

Tekst: Jeannet Pennings | Fotografie: René Faas

De bemesting, de omgang met aaltjes, de waterhuishouding... Het zijn slechts enkele voorbeelden van de vele bodemaspecten waar telers mee te maken hebben. Nog te vaak worden ze los van elkaar aangepakt en als het tegenzit kan dat zelfs een tegengesteld effect hebben. "Het zou handig zijn als rekening wordt gehouden met het onderlinge verband", vertelt Sjoerd van Vilsteren van Wageningen University & Research (WUR) team bloembollen.

Dat is volgens hem precies wat het Bodemkwaliteitsplan doet. "Deze zorgt voor een integrale aanpak van de chemi-

sche, biologische en fysieke facetten." Oftewel: de nutriëntenaanvoer, zaken als bodemstructuur en waterhuishouding, en het bodemleven. "Het klinkt misschien een beetje abstract", vertelt Bram Mulder, teeltadviseur bij Agrifirm-GMN. "Maar zie het als een kapstok om alle zaken rondom bodemkwaliteit aan op te hangen. Een soort stappenplan dat je als teler helpt om doordacht te werken en blinde vlekken te voorkomen."

SITUATIE IN KAART

Het Bodemkwaliteitsplan is een aantal jaar geleden ontwikkeld door WUR Open Teelten vanuit de PPS Beter Bodembeheer.

In navolging van de akkerbouw wordt gekeken of de tool ook bruikbaar is in de bollensector. "Een Bodemkwaliteitsplan wordt altijd opgesteld voor één perceel", legt Van Vilsteren uit. "Het begint met een gesprek tussen de teler en een adviseur of onderzoeker. Daarin wordt het doel bepaald, bijvoorbeeld een bepaald probleem aanpakken. Vervolgens wordt gekeken wat er allemaal bekend is van het perceel. Denk aan uitslagen van monsters, gewasrotaties en het bodembeheer."

De bestaande situatie in kaart brengen maakt het mogelijk om te bepalen welke aandachtspunten er zijn en waar de prioriteiten liggen. "Maar ook welke zaken je tegelijkertijd kunt aanpakken", zegt Van Vilsteren. "Er rolt een advies met maatregelen uit, waar je als teler mee aan de slag kan. Door ieder jaar te evalueren en te blijven bemonsteren, wordt duidelijk wat de effecten zijn en waar het plan eventueel moet worden bijgesteld. Na een bepaalde periode zou je verbetering moeten zien."

REIZENDE BOLLENKRAAM

Het uiteindelijke doel is helder: de bodem-

kwaliteit op de lange termijn waarborgen en gewasrotaties optimaliseren. Toch blijft uitrol van het Bodemkwaliteitsplan in de bollensector vooralsnog uit. Mulder ziet een groot knelpunt. "Voor telers die hun percelen zelf beheren of langdurige afspraken maken met verhuurders is het Bodemkwaliteitsplan praktisch goed uitvoerbaar. Maar bijvoorbeeld in de Bollenstreek is er sprake van veel verkaveling, telers met een reizende bollenkraam en huur en verhuur. Niet elke teler heeft hetzelfde doel. Hoe ga je het voor elkaar krijgen dat iedereen meewerkt? Verhuurders moeten misschien kosten maken om in de bodemkwaliteit te investeren. Hoe ga je die enthousiasmeren?"

Tegelijkertijd onderstreept dit juist het belang van een Bodemkwaliteitsplan, beaamt Mulder. "Het kan een goed middel zijn om bewuster met de bodem om te gaan. Uiteindelijk is iedereen gebaat bij een gezonde bodem en geen roofofbouw plegen." En dat wordt alleen maar belangrijker, vult Van Vilsteren aan. "De druk op landbouwgrond, schaalvergroting, klimaatverandering, de biodiversi-

Het bodemkwaliteitsplan wordt dit jaar verder getest.

Bollen, bodem & aaltjes: integraal aangepakt

De PPS Bollen, bodem & aaltjes: integraal aangepakt is een vierjarig project met een integraal beheer van de bodem als uitgangspunt. Het beheersen van aaltjes, door een goede samenwerking tussen huurder en verhuurder, staat centraal. Op basis van het Bodemkwaliteitsplan wordt een methodiek ontwikkeld waarmee bollentelers de bodem duurzaam kunnen verbeteren, ook als het gaat om een huurperceel. De uitvoering is in handen van Wageningen University & Research en Vertify.

teit die onder druk staat, steeds zwaardere mechanisatie... Deze ontwikkelingen vormen een bedreiging voor de bodemkwaliteit. Integraal beheren is daarom van groot belang."

MAATREGELN NIET NIEUW

Het besef dat goed bodembeheer de basis is voor elk bedrijf groeit. "Het klinkt zelfs bijna als een cliché", merkt Van Vilsteren. "Maar grip krijgen op de bodem is nog een hele uitdaging." Ook daarom kan het Bodemkwaliteitsplan een handige tool zijn. De inhoud is volgens Mulder eigenlijk niet nieuw. "De maatregelen die je als teler kunt nemen, zijn bekend en worden al regelmatig uitgevoerd. Het Bodemkwaliteitsplan zorgt voor de integrale aanpak. Dat is ook voor ons adviseurs interessant. Vanuit Agrifirm zijn we bezig met de ontwikkeling van de Totaal Gewasaanpak. De bodemkwaliteit is daar een belangrijk onderdeel van. Door meer datagedreven te werken, kunnen we slimmer werken. Dat het helpt ons om telers van goed integraal advies te voorzien."

Agrifirm-GMN is afgelopen twee jaar samen met Hogeschool Inholland actief bezig geweest met het Bodemkwaliteitsplan. Studenten deden in verschillende projecten verkennend onderzoek. Daaruit kwamen onder meer de genoemde kansen en knelpunten naar voren. "Grote vraag is nog wat we er als collectief mee kunnen", zegt Mulder. Mede daarom is dit jaar een onderzoeksproject van start gegaan (zie kader). "Daarin testen we het Bodemkwaliteitsplan", vertelt Van Vilsteren. "Op welke manieren kunnen telers met elkaar samenwerken? Welke protocollen bestaan er al om afspraken te maken? En hoe kunnen we het Bodemkwaliteitsplan integreren?" Mulder heeft er vertrouwen in dat het Bodemkwaliteitsplan over een aantal jaar gemeengoed is in de sector. "Maar dat vraagt wel om een cultuuromslag." ♦

Bram Mulder: "In de Bollenstreek is er sprake van veel verkaveling, telers met een reizende bollenkraam en huur en verhuur. Niet elke teler heeft hetzelfde doel."

'Er rolt een advies met maatregelen uit, waar je als teler mee aan de slag kan'